

Rusland en de crisis

Ook Rusland ervaart de gevolgen van de mondiale economische crisis. Verwacht wordt dat de Russische economie in 2009 fors krimpt en de officiële werkloosheid hoog oploopt. Stijging van grondstofprijzen is de bepalende factor voor economisch herstel.

Rusland wordt hard getroffen door de economische crisis. Het eerste kwartaal van 2009 laat een economische krimp van zeven procent zien ten opzichte van het vorige jaar (OESO, 2009). Over heel 2009 krimpt de economie met 5,6 procent. Een terugval ten opzichte van de groeicijfers van de afgelopen tien jaar waarin de economie gemiddeld zeven procent per jaar groeide. In 2010 wordt een herstel voorspeld van 0,7 procent (OESO, 2009), voorwaarde is een gunstige ontwikkeling van de grondstofprijzen. De oorzaak dat de Russische economie meer dan gemiddeld krimpt, ligt in de sterke afhankelijkheid van grondstoffen en dan met name olie.

Niet gecorrigeerd voor prijsontwikkelingen lag de Russische export in het eerste kwartaal 2009 bijna de helft lager dan een jaar eerder (Bank of Finland, 2009). Grondstoffen maken tachtig procent van de Russische exporten uit. De uitvoer van grondstoffen is in volume gedaald door de vraaguitval ten gevolge van de wereldwijde recessie. Vraaguitval is ook de oorzaak van de daling van de olieprijs; een vat olie kostte 150 dollar halverwege 2008 terwijl de prijs op 35 dollar per vat lag in februari 2009. Dat bracht Rusland verder in de problemen. Ondertussen is de prijs van olie weer enigszins aangetrokken en ligt deze sinds juni rond de zeventig dollar per vat, nog steeds relatief laag in vergelijking met 2008. De geleidelijke reële depreciatie van de roebel heeft de concurrentiepositie van het Russische bedrijfsleven relatief verbeterd, desondanks blijft de handel fors teruglopen. Door steun ingrepen van de centrale bank zijn de internationale reserves in tien maanden gedaald van 600 miljard dollar in augustus 2008 naar 402 miljard dollar in mei 2009.

Door de economische problemen zal ook de werkloosheid gaan stijgen. In september 2008 was officieel nog sprake van volledige werkgelegenheid, maar eind 2009 wordt een werkloosheid van twaalf procent verwacht (Wereldbank, 2009). Dit zal de inkomensgelijkheid in Rusland negatief beïnvloeden. In vergelijking met andere OESO landen is de inkomensverdeling al scheef en door de crisis zal dit probleem alleen maar verergeren. De krimpende economie en de stijgende werkloosheid zullen de

daling van de extreme armoede van 29 procent in 2000 naar 13,4 procent in 2007 (OESO, 2009) grotendeels tenietdoen. Mede hierom heeft de Russische overheid een groot stimuleringspakket aangekondigd.

De Russische stimuleringsmaatregelen zijn, als percentage van het bbp gemeten, een van de grootste ter wereld en bedragen ruim tien procent (OESO, 2009) van het bbp van 1.231,2 miljard euro. De maatregelen bestaan uit het herstellen van het vertrouwen in het financiële systeem, belastingverlagingen, sociale programma's en het ondersteunen van Russische nationale kampioenen, zoals Gazprom en de Russische spoorwegen. Er kunnen vraagtekens worden gezet bij de effectiviteit van het pakket. Voor een duurzame groei zouden prioriteiten meer moeten liggen bij het verbeteren van een goede infrastructuur, de gebrekkige naleving van regelgeving en de vergrijzingsproblematiek die om investeringen in zorg en pensioenen vraagt. Voor een verbetering van de economische structuur is Rusland mede afhankelijk van buitenlandse investeringen. Juiste deze investeringen zijn in het eerste kwartaal 2009 door de wereldwijde vraaguitval en het gebrek aan vertrouwen met achttien procent gedaald (OESO, 2009). Voor een verandering van een grondstofgedreven groei naar een breder gedragen duurzame economische groei moet geïnvesteerd worden in wetgeving en handhaving. Dit is tot nog toe niet het geval en dus blijft Rusland afhankelijk van de export van grondstoffen.

Conclusie

De negatieve groei, export en werkloosheidscijfers tonen aan dat Rusland niet in staat is om aan de wereldwijde recessie te ontsnappen ondanks het aangekondigde stimuleringspakket. Rusland is te afhankelijk van de export van zijn grondstoffen. Economisch herstel voor Rusland wordt bepaald door stijging van de wereldwijde grondstofprijzen. De recente opleving van de olieprijs, van rond de zeventig dollar per vat, zou tot herstel kunnen leiden, maar uitzicht op duurzame groei is er nog niet.

LITERATUUR

Bank of Finland (2009) *BOFIT weekly 16*. Helsinki: Bank of Finland.

OESO (2009) *EDRC 2009 Economic Review – Russian Federation*. Parijs: OESO.

Wereldbank (2009) *Russian Economic Report 18: Refocusing Policy on Households*. Washington DC: Wereldbank.

RGE Monitor (2009) *Russian fiscal policy: Fiscal tightening in 2010 after large deficit in 2009*. New York: RGE Monitor.

IMF (2009) *World economic outlook update*. New York: IMF.

TESS VAN DER ZEE EN
SELWYN MOONS

Beleidsmedewerker en
senior beleidsmedewerker
bij het Ministerie van
Economische Zaken